

Številka: 065-02-1/2023/8
Ljubljana, 10. 3. 2023

PREDLOG

Državni svet Republike Slovenije je na 4. seji 15. 3. 2023, na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20 in 67/22), sprejel naslednji

SKLEP

Državni svet se je seznanil z Zaključki posveta *Zagotavljanje prehranske varnosti v luči predloga uredbe EU o trajnostni rabi pesticidov* in na podlagi prvega in drugega odstavka 97. člena Poslovnika Državnega sveta poziva Vlado Republike Slovenije in v njenem okviru Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da zaključke posveta proučita in se do njih opredelita v roku 30 dni.

* * *

Zaključki posveta se glasijo:

»Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je na 2. seji 8. 3. 2023 seznanila z zaključki posveta *Zagotavljanje prehranske varnosti v luči predloga uredbe EU o trajnostni rabi pesticidov*, ki sta ga soorganizirala Državni svet Republike Slovenije in poslanec v Evropskem parlamentu Franc Bogovič 17. februarja 2023.

Evropska komisija je pripravila predlog uredbe o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev, ki bi lahko imela velik neposredni vpliv na pridelavo kmetijskih proizvodov in izdelkov zaradi prepovedi uporabe fitofarmaceutskih sredstev na zavarovanih območjih, saj ima Slovenija na teh območjih velik del pridelovalnih površin. Prav tako prinaša veliko dodatnih administrativnih bremen za kmete kakor tudi za državno administracijo. Po ocenah mnogih strokovnjakov bi lahko uredba v vsebini, ki jo je predlagala Evropska komisija, ogrozila prehransko varnost v Evropi in posameznih državah članicah. Evropa na področju prehranske varnosti ne sme narediti podobnih napak, kot jih je storila na področju energetske varnosti. Zaradi navedenega se je Državni svet na pobudo evropskega poslanca Franca Bogoviča odločil, da skupaj z njim organizira posvet z namenom pravočasne široke izmenjave mnenj vseh ključnih deležnikov in zainteresirane javnosti.

I.

Posvet sta povezovala poslanec v Evropskem parlamentu Franc Bogovič in predsednik Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo prehrano Branko Tomažič.

II.

Uvodoma sta udeležence nagovorila predsednik Državnega sveta Marko Lotrič in evropski poslanec/poročevalec za Poslansko skupino EPP v Evropskem parlamentu Franc Bogovič.

V prvem delu posveta so svoje prispevke predstavili evropski poslanec/poročevalec za EPP skupino Franc Bogovič (*Predstavitev predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev in postopek sprejemanja predloga uredbe na ravni EU*); predsednik Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Branko Tomažič (*Stališče komisije glede predloga uredbe v preteklem letu*); ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko (*Predstavitev stališča Vlade Republike Slovenije o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev*) ter predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Roman Žveglič (*Predstavitev stališča KGZS o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev*).

V drugem delu so s svojimi prispevki sodelovali direktorica Nacionalnega inštituta za biologijo prof. dr. Maja Ravnikar (*Varstvo rastlin po uveljavitvi predlagane uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev*), direktor lokalnega podjetja KARSIA Dutovlje, d. o. o., Milivoj Širca (*Ali je to konec slovenskega kmetijstva, ki ga imamo in poznamo?*), predsednik Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč (*Pomen sodelovanja čebelarjev, kmetov in MGKP pri ozaveščanju o pravilni rabi FFS s ciljem preprečitve pomorov čebel*), predsednik Združenja za sadjarstvo pri GZS-ZKŽP Boštjan Kozole (*Uporaba FFS v sadjarstvu*), predsednik uprave NLB in vinogradnik Blaž Brodnjak (*Trajnostno naravnano financiranje prehranske samooskrbe*), direktor Vinske družbe Slovenije Marjan Colja (*Uporaba FFS v vinogradništvu in na območju Natura 2000*) ter ekološki kmet in inovativni mladi kmet 2016 Toni Kukenberger (*Pogled ekološkega mladega kmeta na trajnostni razvoj kmetijstva z vidika kmeta in njegove družine kot stebra slovenskega kmetijstva*).

III.

Evropski poslanec (SLS/EPP) Franc Bogovič je izpostavil, da si prav vsi želimo, da je hrana pridelana na trajnosten način, hranljiva, okusna in kakovostna. Tako kmetje kot potrošniki podpirajo zmanjšanje rabe fitofarmaceutskih sredstev (FFS) pri pridelavi hrane, pri čemer je v Sloveniji trend zmanjševanja rabe FFT že v teku in ga moramo zgolj nadaljevati. Pri sprejemanju ukrepov za zmanjševanje rabe FFS na ravni EU, kar ima velik vpliv tudi na Slovenijo, pa je treba upoštevati razlike med državami članicami EU tako glede stopnje intenzivnosti kmetijstva kot glede deleža varovanih območij narave, obvezno integrirano varstvo rastlin pa uvesti na večjih kmetijah. Poudaril je, da je treba kmetom ponuditi tudi alternative, kot so lažji dostop do sredstev za investicije v orodja preciznega kmetovanja in spodbujanje razvoja žlahtnjenja odpornih sort, nenazadnje tudi s skrajševanjem postopkov registracije bioloških FFS. V kmetijstvu je prostor za razvoj vseh tipov kmetijske pridelave od konvencionalne in integrirane do ekološke pridelave. Intervencije Skupne kmetijske politike (SKP) v okviru eko-shem že zdaj spodbujajo prakse, ki zmanjšujejo vplive na okolje. Po njegovem bomo manjšo rabo FFS ob hkratni krepitvi samooskrbe s hrano ter prehranske varnosti dosegli kvečjemu z ustreznimi spodbudami, medtem ko bi imele nepremišljene prepovedi ravno nasprotni učinek.

Predsednik Državnega sveta Marko Lotrič je izpostavil, da je Državni svet v okviru svojega delovanja odločen zagovornik slovenskega kmetijstva kot edinega garanta prehranske varnosti in poseljenosti ter razvoja podeželja. Po ocenah Državnega sveta Uredba EU o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev v luči prehranske varnosti za Slovenijo ni primerna. Čeprav se zavedamo, da so spremembe v odnosu do okolja, tudi na področju kmetijstva, nujne, se je teh treba lotiti postopno. Uredba, kot je zastavljena, ne nudi alternativnih metod in tehnologij, ampak zgolj omejuje, kmetom nalaga dodatne administrativne obremenitve in jim povzroča skrbi, da bodo utrpeli gospodarske in socialne posledice. S tem pa kmetijstvo in kmeta postavljamo v še težji položaj.

Predsednik Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Branko Tomažič je podaril, da Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano že

ves čas aktivno spremlja postopek sprejemanja Uredbe EU o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev in je zavzela jasno stališče, da so določila glede obsega odstotkovnega zmanjšanja FFS nesprejemljiva za slovenski prostor, sama uredba pa je v nasprotju z eno izmed glavnih usmeritev Strateškega načrta SKP za obdobje 2023–2027, v katerem je določeno povečanje samooskrbe. Hrana je strateško orožje, saj je nujna za zaščito in preživetje prebivalstva. Kriteriji za zmanjšanje rabe FFS morajo biti sorazmerni in uresničljivi, upoštevati pa je treba tudi posebnosti posamezne države članice EU na način, da se kmetijskim gospodarstvom omogoči trajnostno kmetovanje in razvoj kmetij tako z ekonomskega, okoljskega kot tudi družbenega vidika.

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko je izpostavila, da smo v Sloveniji z velikim zanimanjem pričakovali rešitve iz predloga nove zakonodaje o trajnostni rabi FFS. Kot je pojasnila, smo upali, da se bodo v predlogih upoštevale dejanske težave in posebne okoliščine v državah članicah ter da bodo predlogi sorazmerni in uresničljivi. To je zlasti pomembno, ker kmetje FFS uporabljajo za varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi pri pridelavi hrane. Poudarila je, da Slovenija zato izraža zaskrbljenost v zvezi z izpostavljenimi predlogi Evropske komisije iz osnutka uredbe. Poudarila je, da je za Slovenijo ključno, da sprejeti cilji zmanjšanja rabe FFS ne povzročijo zmanjšanja kmetijske proizvodnje ter s tem ogrozijo prehransko varnost in povečajo odvisnost od uvoza hrane. Predlog evropske uredbe je zato treba izboljšati tako, da bo hkrati učinkovito prispeval k zmanjšanju tveganj, povezanih z uporabo FFS, ter upošteval razlike med državami članicami, še posebej kar zadeva kmetijsko proizvodnjo na občutljivih območjih.

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Roman Žvegljč je podaril, da je zmanjšanje uporabe FFS za več kot 50 % neizvedljivo, če ni alternativnih rešitev. Ogrožena bo prehranska varnost EU in Slovenije. Pri žitih bo pridelek manjši za 40 %, pri oljnicah za 50 %, pri sadju in zelenjavi pa za 30 %. Nesprejemljivo je, da se bo uvažala hrana iz držav, kjer omejitve glede rabe FFS ne bo. Slovenski kmetje so že zdaj zaradi strogih omejitev in manj registriranih FFS v slabšem in nekonkurenčnem položaju v primerjavi s kmeti iz drugih držav članic. Na ravni EU je dovoljenih 454 aktivnih snovi, v Sloveniji 209. S predlaganimi zakonodajnimi rešitvami se povzroča veliko vznemirjanje pri kmetih in povečuje protievropsko razpoloženost.

Direktorica Nacionalnega inštituta za biologijo prof. dr. Maja Ravnikar je menila, da si vsi ljudje želimo čiste pitne vode in rastlinske proizvodnje brez uporabe pesticidov. Obenem se tudi vsi strinjamo, da je varovanje biotske raznovrstnosti, vključno s čebelami in divjimi opraševalci, obvezen cilj, če želimo kot vrsta obstati. Vendar je treba prehod, ki je sicer neizogiben, opraviti na kontroliran način in pripraviti podporne načrte za uvajanje novih pristopov in tehnologij, ki bodo omogočale ne le zmanjšano uporabo pesticidov in ponovno uporabo vode, temveč tudi prilagajanje proizvodnje podnebnim spremembam. Treba je zagotoviti tudi večjo samooskrbo, kar pomeni, da bo treba kmetijstvu nameniti več resursov. V prehodu k pridelavi rastlin z omejevanjem rabe pesticidov bo nujno treba okrepiti sektor varstva rastlin, saj bo moral biti poudarek v prihodnosti predvsem na gojenju zdravih, neokuženih rastlin, preprečevanju okužbe s povečano diagnostiko za poostreno kontrolo povzročiteljev bolezni v certifikaciji in proizvodnji za hrano ter sajenju zdravega semena. Vzporedno je treba uvajati principe pametnega kmetijstva z uvedbo novih sort, odpornih na povzročitelje bolezni, pri čemer ne smemo pozabiti na avtohtone slovenske sorte.

Direktor lokalnega podjetja KARSIA Dutovlje, d. o. o., Milivoj Širca je izpostavil, da je učinkovito varstvo rastlin temelj pridelave hrane. Vsakoletni monitoring hrane, ki ga opravijo uradne institucije, iz leta v leto potrjuje, da je hrana, pridelana v Sloveniji, kakovostna in tako rekoč brez ostankov FFS. Menil je, da so omejitve rabe FFS, kakršne predvidevata SKP in predlog nove Uredbe EU o trajnostni rabi FFS, nepotrebne in bi imele zelo negativen učinek tako na slovenskega kmeta kot na potrošnika in na prehransko varnost celotne EU.

Predsednik Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč je poudaril, da brez cveta ni čebele

in brez čebele ni sadja, zato je pomembno sodelovanje med sektorji. Eni brez drugega enostavno ne moremo, čebelarji ne brez kmetov, kmetje ne brez čebelarjev. Treba je biti realen in pogledati malo širše. V primerjavi s svetom se čebele v Sloveniji počutijo fantastično. V tujini se pogosto soočajo s pomori čebel, v Sloveniji pa se od leta 2011 ne beleži nobenega množičnega pomora čebel. Pravilna uporaba fitofarmaceutskih sredstev ne predstavlja grožnje za čebele. Ločiti je treba pravilno rabo FFS od nepravilne, pri pravilni rabi so regulacije tako stroge, da do pomorov čebel dejansko ne prihaja. Menil je, da je treba kršitelje zaradi nepravilne rabi FFS sankcionirati, ne pa, da so zaradi nekaj kršiteljev vsi v istem »žaklju«. Poudaril je, da je nekontrolirana in prekomerna uporaba FFS pri vrtičkarjih večji problem kot njihova uporaba v kmetijstvu, saj lahko pomeni večje zlo za čebelo, četudi zgolj na nekaj kvadratnih metrih.

Predsednik Združenja za sadjarstvo pri GZS-ZKŽP Boštjan Kozole je izpostavil, da se bo sadjarski sektor še naprej prizadeval, da bo prispeval k doseganju ciljev Evropskega zelenega dogovora in strategije »Od vil do vilic.« Ob tem je opozoril, da je v Sloveniji že zdaj dovoljenih manj kot polovica od trenutno 451 dovoljenih aktivnih snovi, kar nas pogosto postavlja v nekonkurenčen položaj s pridelovalci sadja v ostalih evropskih državah. Ob pojavu novih škodljivcev in bolezni v trajnih nasadih, ki so posledica podnebnih sprememb, močno podpirajo uporabo alternativnih metod, kjer je to mogoče, ob hkratnem upoštevanju stroškovne dostopnosti alternativ. Nujno pa je treba poostri nadzor ostankov zaščitnih sredstev v sadju iz uvoza in zagotoviti redne inšpekcijske nadzore nad poreklom sadja v vseh načinih prodaje. Poudaril je, da je pri tem nujno zaostri zakonodajo za kršitelje in predvsem v javnih zavodih omogočiti čim več kakovostnega sadja, pridelanega na slovenskih tleh.

Predsednik uprave NLB in vinogradnik Blaž Brodnjak je poudaril, da narod na dolgi rok težko ostane suveren brez prehranske samooskrbe. Dve tretjini naše domovine prekriva gozd, na obrobju prestolnice že živijo naraščajoče populacije štirih velikih zveri. Kot je opozoril, je bilo v Halozah še pred tridesetimi leti več kot 3.000 ha vinogradov, danes jih je manj kot 700. Znanost je izkustveno napredovala do mere, ko je dokazano mogoče izvajati ukrepe zaščite rastlin pred večinoma tujerodnimi invazivnimi škodljivimi vplivi na uravnotežen in sorazmeren način, s katerim lahko ohranjamo visoko raven biodiverzitete. Opozoril je, da ne smemo enačiti izzivov sicer zelo različnih družb. Poudaril je, da je Slovenija zelen paradiž in zaradi uradniškega poenostavljenega posploševanja ne smemo dopustiti izgube suverenosti.

Direktor Vinske družbe Slovenije Marjan Colja je izpostavil, da se sektor vinogradništva že dlje časa zavzema za zmanjšanje rabe FFS, predvsem pa za trajnostno naravnano vinogradniško proizvodnjo, a žal v svojem procesu preoblikovanja ni deležen ustrezne podpore. Po njegovem mnenju bi bile posledice te uredbe za vinogradniško-vinarski sektor take, da bi na 33,4–37 % vinogradniških površin znotraj občutljivih območij v celoti prepovedali uporabo FFS, izjemoma bi se dovolila raba FFS za invazivne tujerodne rastline in karantenske škodljive organizme. Uveljavitev predlagane uredbe bi pomenila propad vinogradov na omenjenih površinah (cca. 5.500 ha). Kot je pojasnil, v Vinski družbi Slovenije menijo, da je predlagana Uredba EU o trajnostni rabi FFS za slovensko vinogradništvo nesprejemljiva in škodljiva. Vse pristojne institucije je pozval, da pripravijo in podprejo predloge in izhodišča, ki bodo sorazmerni, uresničljivi in slovenskemu vinogradniku dolgoročno omogočili varno preživetje.

Ekološki kmet in inovativni mladi kmet 2016 Toni Kukenberger je poudaril, da je kmečka družina temelj evropskega, še posebej pa slovenskega kmetijstva. Če bomo dopustili, da bo slovensko hrano izpodrinila okoljsko manj sprejemljiva in s hranili osiromašena, industrijsko pridelana hrana ter pridelana na drugih koncih sveta, čez 20 let ne bomo imeli 20.000 kmetij, ampak 200 kmetijskih podjetij, v Ljubljani zveri, gozd pa v večjih mest, kjer ni mogoča industrijska pridelava hrane. Ekonomsko neodvisen kmet in njegova družina sta ključ do varne samooskrbe.

IV.

V razpravi so sodelovali sadjar Marko Babnik, Franc Kūčan iz Sindikata kmetov Slovenije, kmetijska svetovalka in promotorka DEMETER biološko-dinamičnega kmetovanja Maja Klemen Cokan, zaslužni profesor Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani prof. dr. Peter Raspor, Andrej Rebernišek s Kmetijsko gozdarskega zavoda Ptuj, Andrej Božič iz Združenja Manager, dr. Stanko Kapun s Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota, Irena Rotar iz Ekoci-Eko civilne iniciative Slovenije, dr. Matej Stopar s Kmetijskega inštituta Slovenije, poslanec Državnega zbora mag. Borut Sajovic, mag. Irena Kropf s Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor, Marjan Kramberger iz Kmetijske zadruge Ptuj, Renata Fras Peterlin iz GIZ fitofarmacije in državni svetnik Branko Tomažič.

V.

Iz uvodnih predstavitev in razprav izhajajo naslednje **ugotovitve**:

1. Ob splošni podpori zmanjšanju rabe pesticidov se izpostavlja, da se v Sloveniji v zadnjih desetletjih beleži znatno zmanjšanje uporabe FFS. Ob uvajanju sprememb je treba upoštevati specifičnost Slovenije, kjer so pretežno majhne kmetije, ter tudi starostno strukturo lastnikov kmetij.
 - Ljudje se zavedamo pomena čiste pitne vode in rastlinske proizvodnje brez pretirane uporabe pesticidov. Vsi se strinjamo, da je varovanje biotske raznovrstnosti, vključno s čebelami in divjimi oprasevalci, obvezen cilj, če želimo kot vrsta obstati.
 - Slovenija je v preteklosti že močno zmanjšala rabo FFS, saj se je poraba FFS od leta 1990 zmanjšala za 50 %. Podatki iz uradnih vsakoletnih monitoringov hrane, ki ga opravijo slovenske uradne institucije, iz leta v leto potrjujejo, da je hrana, pridelana v Sloveniji, kakovostna in tako rekoč brez ostankov FFS.
 - Kmetije so garant za obdelano krajino, zeleno krajino, turizem, ohranitev podeželja. Pomembno je odlično sodelovanje in spoštovanje med čebelarji in kmeti v Sloveniji. Ob pravilni rabi pesticidov ne prihaja do težav v čebelarstvu, kar izkazuje tudi dejstvo, da v Sloveniji ni bilo pomora čebel zaradi rabe FFS vse od leta 2011.
 - Ekološko kmetijstvo ima omejitve na trgu, zato mora biti širitev ekološke pridelave hrane usklajena s potrebami trga.
2. Obravnavani predlog Uredbe EU o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev (uredba SUR) je v nekaterih delih problematičen, saj prinaša negativne posledice.
 - Prepoved uporabe FFS na občutljivih območjih bi v Sloveniji pomenilo prek 50 % kmetijskih površin, saj območje Nature v Sloveniji pokriva 38 %, področje vodovarstvenih območij (VV) pa 25 % pridelovalnih površin. To bi močno zmanjšalo že tako skromno kmetijsko proizvodnjo in s tem kmetijski pridelek ter ogrozilo prehransko varnost v Sloveniji. Ob tem pa se izpostavlja, da uredba prepoveduje tudi uporabo FFS pripravkov v ekološkem kmetijstvu na občutljivih območjih.
 - Občutljiva območja v Sloveniji obsegajo 44 % pridelovalnih površin (podatki o površinah za leto 2021) :
 - od skupno 184.951 ha njiv je na občutljivih območjih 83.228 ha njiv (45 %)
 - od skupno 1.535 ha hmeljišč je na občutljivih območjih 353 ha hmeljišč (23 %)
 - od skupno 14.874 ha vinogradov je na občutljivih območjih 4.908 ha vinogradov (33 %)
 - od skupno 4.367 ha sadovnjakov je na občutljivih območjih 1.354 ha sadovnjakov (31 %)
 - od skupno 1.489 ha oljčnikov je na občutljivih območjih 476 ha oljčnikov (32 %)

- V primeru uveljavitve uredbe bo pri žitih pridelek manjši za 40 %, pri oljnicah za 50 %, pri sadju in zelenjavi za 30 %. Nesprejemljivo je, da bi se sočasno uvažala hrana iz držav, kjer enakih omejitev glede FFS ne bo.
- Slovenski kmetje so že zdaj zaradi strogih omejitev in manj registriranih FFS v Sloveniji v slabšem in nekonkurenčnem položaju v primerjavi s kmeti iz drugih držav članic EU.
- Neupoštevanje specifik po posameznih državah EU, kjer obstaja zelo različno začetno stanje po državah - ena rešitev za vse države članice ni ustrezna. Slovenija ima zaradi omejenih naravnih danosti in strukture kmetijstva določene posebnosti: povprečna velikost kmetij je pod 7 ha, 75 % kmetijskih površin je na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD).
- Spremembe pri rabi FFS v zadnjih letih so po različnih državah zelo različne, zato bi bilo bolje dopolniti že obstoječo direktivo, ne pa sprejemati uredbe, ki bo neposredno veljala za vso EU.
- Spremeniti bi bilo treba metodo izračuna zmanjšanja rabe FFS. Na občutljivih območjih je treba dopustiti omejeno rabo pesticidov in določiti natančne režime uporabe FFS. Nesprejemljivo je, da bi v trajnih nasadih na hitro prepovedali ali drastično omejili rabo FFS, saj bi to pomenilo množično sekanje vinogradov in sadovnjakov. Nevarnost rezistence škodljivcev na pesticide, upad odpornosti proti boleznim zaradi zmanjšanja števila dovoljenih aktivnih snovi v FFS. Upadanje razvoja novih FFS pomeni tudi slabo učinkovitost bioloških FFS. Ob tem se je treba zavedati, da so bili FFS vrhunski doprinos znanosti, s katerimi je bilo moč pridelati več hrane z manj dela, vendar je imela njihova uporaba tudi škodljive učinke za zdravje človeka in okolja. Mogoče je čas za korak naprej v razvoju in preskok v biotehnološko obdobje, kjer rastline ne bodo potrebovale zdravljenja zaradi napadov plesni, bakterij, virusov.
- Za manjše kmetije in kmetije s starejšimi lastniki bi zelo velik problem predstavljali dnevni vpisi v centralni register, kamor bi morali dnevno vpisovati vsako uporabo FFS. Problem je tudi dodatna zahteva, da mora imeti vsaka kmetija svetovalca za uporabo FFS.
- Nevarnost zaraščanja na opuščeni površini, nevarnost invazivnih rastlin. Posledica bosta neurejena krajina in večja požarna nevarnost.
- Dvig evroskepticizma - s predlaganimi zakonodajnimi rešitvami se povzroča veliko vznemirjanje pri kmetih in povečuje protievropsko razpoloženost.

3. Ob sprejemanju Uredbe EU o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev (uredba SUR) je treba vzporedno urediti tudi:

- Zagotoviti je treba podporo ekološkemu kmetijstvu in integrirani pridelavi hrane. Hrana, ki je uvožena v EU iz tretjih držav izven Evrope, npr. iz Kitajske, že zaradi močnega ogljičnega odtisa ne more in ne sme pridobiti statusa ekološke hrane. Prav tako bi morala vsa uvožena hrana, ki pride v EU iz drugih kontinentov, spoštovati normative pridelave v EU.
- Zagotoviti je treba enake pogoje za kmete, vinogradnike in sadjarje kot veljajo drugje po Evropi.
- Nujen je skupni nastop zbornic za skrb za pridelavo hrane in prehransko oskrbo v Sloveniji.
- Omogočiti je treba hitrejši razvoj in registracijo novih FFS oziroma nadomestnih ustreznih sredstev, saj se bodo, tudi zaradi podnebnih sprememb, pojavljale nove bolezni in škodljivci. Omogočiti je treba dostop do dodatnih aktivnih (novejših, strokovno bolj dognanih) snovi FFS v Sloveniji.
- Sočasno je treba spodbujati povečanje preventive pri varstvu rastlin, uvajanje novih sort, odpornih na povzročitelje bolezni, pri čemer se ne sme pozabiti na avtohtone slovenske sorte, ki jih je treba skrbno ohranjati. Potrebna je podpora preciznemu kmetijstvu, boljša napovedna služba za spremljanje razvoja bolezni in pojav škodljivcev, precizni nanosi škropiv, mehanska obdelava tal. Nujno je stalno ozaveščanje kmetov in vrtničarjev o pravilni rabi pesticidov (pri pravilni rabi so regulacije tako stroge, da do pomora čebel

dejansko ne prihaja). Nepravilna raba pesticidov se največkrat zazna pri vrtničkarjih in ne na kmetijah, zato je nujen nadzor na tem področju. Nepravilno rabo je treba dosledno sankcionirati.

- Okrepiti je treba ozaveščanje potrošnikov, saj imajo potrošniki pomembno vlogo na trgu. Nadzirati in preprečevati je treba kršitve na trgu glede porekla slovenskih prehrambnih produktov. Povečati je treba vlaganja v marketing slovenskega trga, potrošnika.
- Kmetijska politika mora podpirati izoblikovanje kmetije kot ekonomske celice, ki bo ohranila mlade na kmetiji.

VI.

Na podlagi predstavitev in razprave so bili oblikovani naslednji

z a k l j u č k i :

1. Uveljavitev predlagane Uredbe EU o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev v sedanji obliki ima velik negativen vpliv na pridelavo kmetijskih izdelkov ter bi lahko resno ogrozila prehransko varnost v Sloveniji in Evropi.
2. Vsi deležniki v splošnem podpirajo manjšo rabo pesticidov in izpostavljajo dosedanje nacionalne dosežke pri zmanjševanju rabe FFS.
3. Pri oblikovanju evropske zakonodaje je treba upoštevati stanje in naravne danosti posamezne države članice EU ter velike razlike med državami članicami EU pri sedanji uporabi FFS (od 0,5 kg/ha do 8 kg/ha).
4. Spremeniti je treba definicijo občutljivih območij in režime na njih.
5. Uvesti je treba obvezno uporabo integriranega varstva rastlin samo za večje kmetije (10 ha njiv, 3 ha sadovnjakov/vinogradov, 0,5 ha vrtnarstvo).
6. Z ukrepi SKP je treba podpreti integrirano varstvo rastlin in ekološko kmetovanje. Pri klasificiranju uvožene hrane iz tretjih držav je treba upoštevati ogljični odtis in zahtevati izpolnjevanje enakih standardov pridelave, kot jih morajo izpolnjevati kmetje znotraj EU.
7. Zagotoviti je treba podporo preciznemu kmetijstvu (napoved bolezni, škodljivcev, precizen nanos škropiv, mehanska obdelava tal, pametno gnojenje, pametno škropljenje itd.).
8. V Sloveniji je treba skrajšati postopke registracije bioloških in klasičnih FFS, saj na tem področju ne velja enotni trg, kar še dodatno postavlja slovenskega kmeta v neenakopraven položaj.
9. Država mora z ustreznimi ukrepi spodbujati razvoj žlahtnjenja odpornih sort in ohranjanja avtohtonih vrst.
10. Pri oblikovanju kmetijske politike naj se upošteva princip "in - in", ne pa "ali - ali" - razvoj vseh tipov kmetijske pridelave (konvencionalna, integrirana, ekološka ...).
11. Treba je skrbeti za strokovno pošteno obveščanje in ozaveščanje potrošnikov glede porekla in kakovosti hrane.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik Branko Tomažič.

* * *

Predlog sklepa je pripravljen na podlagi Poročila Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.